

70
HU

FACTS

Európai Munkahelyi Biztonsági és Egészségvédelmi Ügynökség

ISSN 1725-7034

Fiatal munkavállalók – Tények és adatok

A kockázatokkal és egészségi hatásokkal szembeni kitettség

Ez a jelentés az Európai Kockázatkutató Központ egyik jelentését ⁽¹⁾ foglalja össze, amely egy meghatározott kockázattal, ágazattal vagy a munkavállalók egy meghatározott csoportjával összefüggésben mutatja be a munkahelyi egészségvédelmet és biztonságot. Ez egy nagyobb projekt része, amelynek célja az újonnan megjelenő tendenciák és munkahelyi kockázatok minél korábbi azonosítása, segítséget nyújtva ezáltal a források jobb összpontosításához, lehetővé téve az idősebb és hatékonyabb beavatkozásokat.

A fiatalokat érő munkahelyi kockázatokkal foglalkozó, meglévő tanulmányokat bizonyos módszertani problémák jellemzik ⁽²⁾. Lehet, hogy az eseteknek csak egy részéről adnak jelentést, mivel a fiatal munkavállalók nem ismerik a jelentési folyamatot, és tévóváznak a veszélyek és kockázatok jelentésével. Szintén nehéz életkor szerint lebontott EU-szintű statisztikákhoz és a fiatal munkavállalókat ⁽³⁾ érintő veszélyeztetettségrel kapcsolatos adatokhoz jutni, különösen azokban az ágazatokban és szakmákban, amelyekben a legmagasabb a fiatal munkavállalók foglalkoztatásának aránya. Ez a helyzet különösen a szolgáltató, a vendéglátó és a kiskereskedelmi ágazatban. Több zavaró tényező is fennáll. A zajnak kitett munkavállalók aránya például az építési ágazatban, az iparban, a mezőgazdaságban és a közlekedésben a legmagasabb, ám az abszolút értéket tekintve a szolgáltató ágazatban (értékesítés, személyi szolgáltatások, oktatás, egészségügy és szociális munka) van a legnagyobb számú munkavállaló ilyen veszélynek kitéve.

Ez a jelentés ezért nem összehasonlítható adatokat, egy tagállamból származó példákat, egyszerű tanulmányokat, valamint a hivatalos nemzeti adatokon kívül eső tanulmányokat használ a hiányok kitöltésére, illetve arra, hogy valamelyest érzékeltesse, milyen összetett a fiatal munkavállalók kockázatokkal szembeni kitettségének helyzete.

A kockázatokkal szembeni kitettség

Az európai és egyes nemzeti források arra utalnak, hogy a fiatal munkavállalók nagyobb mértékben vannak kitéve az alábbi fizikai munkahelyi tényezőknek: zaj, rezgés, meleg és hideg, illetve veszélyes anyagok kezelése.

A szállodákban és éttermekben, valamint az építőiparban dolgozó fiatalok különösen ki vannak téve a nagy zajnak. A fiatal munkavállalók továbbá különösen hajlamosak az akusztikus sokk okozta sérülésekre, mivel ők teszik ki a telefonos ügyfélszolgálati központok munkaerejének nagy részét.

A hővel szembeni kitettség gyakori a kültéri foglalkozások esetében (mezőgazdaság vagy építőipar), az iparban, valamint a szállodákban és az éttermekben.

© Központi Munkaügyi Felügyelet, Gazdasági és Munkaügyi Minisztérium, Ausztria

A veszélyes anyagok számos munkahelyi környezetben megtalálhatók, ahol fiatal munkavállalókat alkalmaznak: ezek közé tartoznak a mezőgazdasági és építőipari vegyi anyagok, a tisztítószeres, a benzin, az oldószeres és a fodrászati termékek.

Az EU-s és nemzeti forrásokból származó felmérési eredmények alapján úgy tűnik, hogy a fizikailag megterhelő munkahelyi tényezők (például a kényelmetlen testtartásban végzett munka, nehéz terhek mozgatása és ismétlődő munka) gyakoribbak a fiatal munkavállalók esetében, mint az átlagos munkaerőnél. A fiatal munkavállalóknál ennek eredményeként számottevő annak kockázata, hogy váz- és izomrendszeri zavarok alakuljanak ki (beleértve a derékfájdást). A felmérések arra is utalnak, hogy a fiatal munkavállalókat a jelek szerint kevésbé tájékoztatják a munkahelyi kockázatokról.

A mai világban az élet és a munka tempójának gyorsulásával a fiataloknak egyre inkább szoros határidőkkel és igen nagy sebességgel kell dolgozniuk. És bár a felmérések azt mutatják, hogy az átlagos dolgozó népességnél kevesebb órát dolgoznak, a fiatalok gyakrabban dolgoznak váltott műszakban, és rendszertelenebb a munkaidejük.

A fiatalok nagyobb valószínűséggel számolnak be arról is, hogy nem kívánt szexuális figyelem tárgyává válnak. A szállodákban és a szolgáltatóiparban, bizonytalan állásban dolgozó fiatal nők többszörös eséllyel vannak szexuális zaklatásnak kitéve.

Egészségügyi következmények

Nem halálos balesetek

A nemzeti és európai adatok arra utalnak, hogy a fiatal munkavállalók esetében nagyobb a kockázata annak, hogy munkahelyi baleset éri őket. A különböző ágazatokban és szakmákban azonban nagyban eltér a balesetek aránya és a balesetek oka. A legfrissebb európai adatok ⁽⁴⁾ szerint a nem halálos munkahelyi balesetek előfordulásának gyakorisága a 18–24 évesek körében több mint 40%-kal magasabb. A munkahelyi biztonság szempontjából a jelek szerint különösen a fiatal férfiak vannak kockázatnak kitéve.

Halálos balesetek

Az EU adatai alapján a fiataloknál alacsonyabb az összes halálos baleset aránya. Ezek az eredmények összhangban állnak a világ más tájairól származó adatokkal.

A halálos balesetek aránya a fiatal munkavállalók körében azonban bizonyos ágazatokban magas lehet. Előfordulásuk a mezőgazdaságban a leggyakoribb, amit az építőipar, a szállítás és a kommunikáció, valamint a gyártás követ. Az építőipar az az ágazat, amelyben a legnagyobb számú haláleset következik be a fiatal munkavállalók körében.

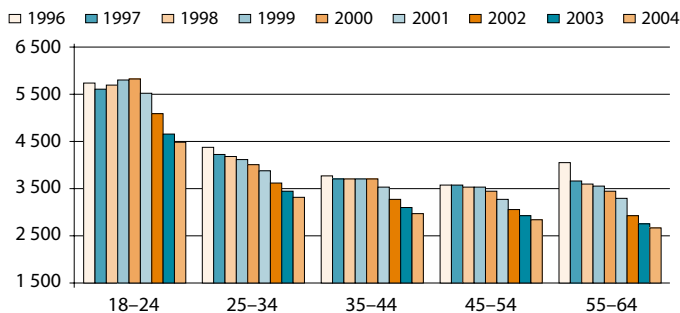
Ezenfelül aggasztó tény, hogy egyes országokban a kiskereskedelembe nő az erőszak miatt bekövetkező halálesetek száma, ami ebben az ágazatban a nők halálozásában nagy arányt képvisel.

⁽¹⁾ <http://osha.europa.eu/publications/reports/7606507>

⁽²⁾ Breslin, F. C., Day, D., Tompa, E., Irvin, E., Bhattacharyya, S., Clarke, J., Wang, A., A fiatalok körében bekövetkező munkahelyi sérülések kockázati tényezőinek szisztematikus áttekintése (Systematic review of risk factors for work injury among youth), Toronto: Institute for Work and Health, 2005.

⁽³⁾ Fiatal munkavállalók: 15–24 éves kor között.

⁽⁴⁾ Munkahelyi balesetek európai statisztikája (ESAW).

A balesetek standardizált előfordulási gyakorisága, 1996–2004 (100 ezer munkavállalónként több mint 3 nap vész el, 9 fő ágazat ^(*)), ESAW)

Foglalkozási megbetegedések és egészségi problémák

Az idősebb munkavállalóhoz képest a fiatal munkavállalónál alacsonyabb a foglalkozási megbetegedések kialakulásának kockázata. A foglalkozási megbetegedések kialakulását általában halmozott kitétség és/vagy lappangási időszak előzi meg, és azokat a rövid távú munkaszerződések miatt esetleg nem minden esetben ismerik fel.

A foglalkozási megbetegedések európai statisztikája (EODS) szerint a 15–35 éves kor közötti munkavállalók körében az öt vezető foglalkozási megbetegedés az allergiás reakciók, a bőr irritációja, a tüdőproblémák, a fertőző betegségek, valamint a vér- és izomrendszeri zavarok. 1999-ben a saját elmondás szerinti, tüdőproblémából fakadó és több mint két hétig tartó hiányzást okozó egészségi problémák 86,5%-áról 25 év alatti fiatal munkavállalók számoltak be. A saját elmondás szerinti, stressz, depresszió és szorongás miatt kialakuló és több mint két hétig tartó hiányzást eredményező összes egészségi probléma közel felét 25 év alatti fiatal munkavállalók jelentették (48,9%).

Ezek az eredmények ugyan nem tüntetik fel a fiatal munkavállalókra vonatkozó pontos adatokat, de jelzésértékűek. Példaként említjük, hogy a bőrgyulladás, a felső végtagi problémák és a stressz a kiskereskedelemben előforduló, munkához kapcsolódó betegségek leggyakoribb okai közé tartoznak.

Megelőzési és kutatási szükségletek

A fent azonosított munkahelyi balesetek és egészségi problémák nagyobb gyakoriságának lehetséges okai közé tartozik a fiatal munkavállalók tapasztalatlansága, fizikai és pszichológiai éretlenségük, az egészségi és biztonsági kérdésekkel kapcsolatos tudatosság hiánya, valamint az, hogy a munkáltatók nem veszik figyelembe ezeket a tényezőket megfelelő képzések, felügyelet és védelem biztosításával, illetve a fiatalok számukra megfelelő munkakörülmények közé helyezésével. A fiatal munkavállalókat érintő, munkához kapcsolódó kockázatokat komolyan kell venni. A kockázati tényezők közül sokat még mindig úgy tekintenek, hogy az a kockázatot vállaló magatartásuknak vagy a munkában való részvételük ideiglenes jellegének szerves része.

Európai Közösség, 2006

Egyedi célzott intézkedéseket kell hozni az oktatásban és a képzésben, valamint a mindennapi munkahelyi gyakorlatban.

Egyes kutatások azt is jelzik, hogy a rehabilitációs intézkedések esetleg kevésbé célozzák a fiatal munkavállalókat, és a fiatal munkavállalók

esetében megfigyelt rövidebb felépülési idők esetleg arra is utalhatnak, hogy nincsenek tisztában az őket érő kockázatokkal és azok következményeivel.

Annak ismerete, hogy hol dolgoznak a fiatalok, arra utal, hogy ezeket az ágazatokat kell megcélozni a munkahelyi biztonsági és egészségvédelmi képzéssel és megelőzéssel kapcsolatos segítségnyújtással. A fő egészségi kockázatok ismerete arra is utal, hogy a munkáltatók és a fiatal munkavállalók esetében a tudatosság növelésére van szükség az említett egészségi kockázatokkal kapcsolatban.

Néhány ajánlás a kutatáshoz és gyakorlathoz:

- azokat az ágazatokat kell megcélozni, ahol a fiatal munkavállalókat a legnagyobb kockázat éri;
- a leggyakoribb kockázatokat kell megcélozni a munkáltatók és maguk a fiatal munkavállalók körében végzett tudatosságnöveléshez;
- a munkaközvetítőket kell megcélozni, hogy növeljék a tudatosságot a fiatal munkavállalókat érő kockázatokkal kapcsolatban;
- a felügyelőket képezni kell abban a tekintetben, hogy hol alkalmazzák a legtöbb fiatal munkavállalót, és milyen kockázatok érik őket;
- figyelembe kell venni a fiatal munkavállalók meghatározott csoportjainak egyedi igényeit (férfi/nő, migráns stb.);
- külön figyelmet kell fordítani a részmunkaidős és ideiglenes munkavállalókra. A tanácsok között meg kell említeni a fiatal munkavállalókra fordított külön figyelem fontosságát, és konkrét iránymutatást kell adni a munkáltatóknak, a felügyelőknek és a megelőző szolgálatoknak;
- a váltott műszakban végzett munkára vonatkozó iránymutatásokban foglalkozni kell a fiatal munkavállalók kérdésével;
- a megsérült munkavállalók rehabilitációjával és foglalkoztathatóságával kapcsolatos politikákat újra kell fogalmazni, hogy azok kiterjedjenek a fiatal munkavállalókra;
- a munkavédelmet be kell építeni az oktatásba. Ez különösen fontos azok számára, akik bizonytalan állásokban helyezkednek el, akik kevés munkahelyi képzést kapnak, és akiket nehéz elérni.

Bővebb információ

A jelentés hozzájárul az Ügynökség éves kampányához, amely 2006-ban a fiatalok munkahelyi védelmével foglalkozott. A „Biztos kezdet” szlogennel több mint 30 ország vett részt aktívan a fiatalok védelmét szolgáló legnagyobb európai munkavédelmi kampányban.

A foglalkoztatással és a fiatalokat foglalkoztató fő ágazatokkal kapcsolatos információt a Facts 69 foglalja össze: **Fiatal munkavállalók – Tények és adatok: A fiatalok foglalkoztatása.**

Bővebb információ a fiatal munkavállalók biztonságáról:

<http://ew2006.osha.europa.eu/>

(*) Mezőgazdaság; gyártás; villamosenergia-, gáz- és vízellátás; építőipar; gépjárművek, motorkerékpárok, valamint személyes és háztartási cikkek nagy- és kiskereskedelme és javítása; szállodák és éttermek; szállítás, tárolás és kommunikáció; pénzügyi közvetítés; ingatlan, bérbeadás és üzleti tevékenységek.

Európai Munkahelyi Biztonsági és Egészségvédelmi Ügynökség

Gran Vía, 33, E-48009 Bilbao

Tel.: (+ 34) 94 479 43 60, Fax: (+ 34) 94 479 43 83

E-mail: information@osha.europa.eu

© Európai Munkahelyi Biztonsági és Egészségvédelmi Ügynökség. A sokszorosítás a forrás feltüntetésével engedélyezett. Printed in Belgium, 2007

